

KRISE

(Foto: 2. maj)

Kapitalismen kan ikke gøres krisefri, og problemerne kan ikke løses i dette system. Vi vil ikke tale om 'vores' problemer eller 'landets' problemer. Kapitalisterne har *deres* problemer, arbejderklassen har *sine*. Den krisepolitik, der føres, er ikke hævet over disse interesse modsætninger, det er behård klassepolitik, som tager sigte på at styrke kapitalen

på arbejderklassens bekostning.

.....en socialistisk krisepolitik skal således ikke foregive at *overvinde* den kapitalistiske krise. Den skal derimod realistisk tage udgangspunkt i, at der også her slet og ret er tale om klassekamp, og at det drejer sig om, hvilken samfundsklasses interesser, man vil kæmpe for.

Hvad er en kapitalistisk krise?

Enhver som læser aviser, hører radio eller ser TV, ved at der er krise i Danmark og i mange andre vestlige lande. De fleste ved også, at krise har noget at gøre med virksomhedslukninger, arbejdsløshed og betalingsbalanceunderskud. Men hvordan disse ting egentlig hænger sammen hører vi sjældent noget om. Det lyder nærmest som om kriserne kommer tilfældigt, nærmest som uheld.

Det højeste politikere og andre eksperter kan svinge sig op til når de skal forklare, hvorfor der er krise, er ved at skyde skylden på olieprisstigningerne, væksten i den offentlige sektor eller på, at de danske lønoms-kostninger er for høje.

Grundlæggende mener VS, at den væsentligste årsag til kriser i kapitalistiske samfund som Danmark skyldes forhold i selve produktionsprocessen, det vil sige i selve den måde produktionen foregår på.

Under produktionsprocessen skaber arbejderklassen merværdi eller profit, som det også kaldes. Denne profit er årsagen til, at der overhovedet sættes produktion igang. Og det er profitraten - altså forholdet mellem de penge, kapitalejeren har lagt ud for at sætte produktionen i gang, og de penge han får ind ved at sælge varerne - som er afgørende for, at der er krise.

Når profitraten er for lille opstår der en krise for den enkelte kapitalist, og han vil så lukke virksomheden. Dette sker hver dag: Nogle virksomheder bukker under, og andre overlever, og det betyder ikke, at der indtræder en krise som den vi kender idag. Det er først når virksomhedslukningerne breder sig til andre virksomheder indenfor samme branche eller til resten af samfundet, at man taler om, at der er krise i den branche eller i hele samfundet.

Traditionel krisepolitik

Kriser er således indbygget i et kapitalistisk samfund. Og uanset at vi har set dette utallige gange op gennem kapitalismens historie, anerkendes det ikke af socialdemokrater og borgerlige, at krise og kapitalisme hører uløseligt sammen. Siden verdenskrisen i 30'erne har man opbygget en forestilling om, at nu havde man lært at tage kriserne i opløbet og styre økonomien. Ved hjælp af den statslige politik ville man styre de økonomiske op- og nedgange. Ved en økonomisk nedgang ville man således sætte gang i købekraften (f.eks. ved at sætte momsen ned) og investeringerne (f.eks. ved at sætte renten ned) og omvendt i opgangstider.

Krisegennembruddet i 1974 er det bedste bevis på, at man ikke har kunnet ændre noget som helst ved de grundlæggende modsætninger i den kapitalistiske økonomi. Den statslige styring har derimod i en årække bestået i at udsætte krisen, men har ikke overvundet den.

Staten har længe søgt at modvirke krisen ved at skabe en slags 'kunstig' efterspørgsel på kapital og arbejdskraft: Ved statslig fremkaldt spildproduktion (rustnings- og rumkapløb f.eks.) og ved vækst i den offentlige sektor. Således er krisens symptomer, faldende profitrate og stigende arbejdsløshed, blevet udskudt, uden at de grundlæggende modsætninger er overvundet. Man har skubbet dem foran sig - indtil de har hobet sig så kraftigt op, at de ikke længere lader sig skubbe væk. Og krisen slår igennem.

Den aktuelle krisepolitik

Det tog et stykke tid for de 'ansvarlige' partier, og især for Socialdemokratiet at indse, at den traditionelle krisepolitik har spillet fallit. For nu er man vendt tilbage til en næsten klassisk, kapitalistisk renselsesproces. Man er indstillet på, at acceptere massearbejdsløsheden som en varig foreteelse, man gennemfører hidtil usete nedskæringer i den offentlige sektor, man fremkalder kraftige fald i reallønnen og man strammer til på understøttelserne. Samtidig giver man en række direkte tilskud til kapitalejerne, sådan at deres profit øges, så det derfor bedre kan betale sig for kapitalisterne at investere i produktion.

Hele filosofien i denne krisepolitik er selvmodsigende. For det første fordi ethvert forsøg på at forøge kapitalophobningen indebærer - hvis det lykkes - at man samtidig lægger grunden til den næste økonomiske krise, som før beskrevet.

For det andet fordi den bygger på ideen om, at 'vi' skal klare 'vores' problemer ved at skubbe dem over

på andre: Vi skal eksportere os ud af krisen. Vi skal erobre markedsandele fra andre og afskaffe vores arbejdsløshed ved at nedsætte vores lønniveau og indskrænke vores offentlige sektor. Man tænker i baner, som den økonomiske krise kun var et dansk fænomen, hvor sandheden er, at den omfatter hele det kapitalistiske verdenssystem. Og i alle de andre kapitalistiske lande prædiker det nationale borger-skab præcis den samme 'løsning' på deres problemer.

Som eksempel på den klassepolitik, de 'ansvarlige' politikere pakker ind i nationalistiske gevandter, kan nævnes underskuddet på vores betalingsbalance. Underskuddet på betalingsbalancen bruges hæmningsløst i den politiske kamp for at tvinge arbejderklassens lønninger i bund.

Her mener VS, at det er klart at betalingsbalancen er et problem for arbejderklassen, fordi det er den, som via skatterne, der skal være med til at finansiere underskuddet. Men vi mener ikke, at løsningen på problemerne ligger i en reallønsnedgang, men derimod i at gøre noget på de områder, hvor der med stor fordel kan spares valuta: Afbestilling af militært isenkram, investering i kollektiv trafik i stedet for i privatbilisme, opgivelse af atomkraftværker og ekspropriation af energiressourcerne med omstilling til vedvarende energi.

Kapitalismen kan ikke gøres krisefri, og problemerne kan ikke løses i dette system. Vi vil ikke tale om 'vores' problemer eller 'landets' problemer. Kapitalisterne har deres problemer, arbejderklassen har sine. Den krisepolitik, der føres, er ikke hævet over disse intersemodsætninger, det er behård klassepolitik, som tager sigte på at styrke kapitalen på arbejderklassens bekostning.

Hvilket fremstår som en simpel nødvendighed, når man som de 'ansvarlige' har det mål at få den kapitalistiske økonomi til at fungere på dens egne betingelser, koste hvad det vil.

En socialistisk krisepolitik

Det er klart, at VS er modstander af den borgerligt socialdemokratiske krisepolitik, og at vi i det hele taget ikke mener, at kapitalismens kriseproblemer kan løses.

En socialistisk krisepolitik skal således ikke foregive at *overvinde* den kapitalistiske krise. Den skal derimod realistisk tage udgangspunkt i, at der også her slet og ret er tale om klassekamp, og at det drejer sig om, hvilken samfundsklasses interesser, man vil kæmpe for.

Arbejderklassens interesser i lønkampen og i kampen for politiske krav, som styrker arbejderklassens stilling og gør samfundet bedre at overtage. Derfor støtter VS lønkampen og kampen mod 'indkomstpolitikken' (som reelt kun er og kun kan være vendt mod *lønningerne*), uanset hvor meget de 'ansvarlige' prædiker om konkurrenceevne og betalingsunderskud. At vige tilbage i lønkampen er det samme som at optræde som skruibrækkere i forhold til andre landes arbejdere.

De politiske krav må tage udgangspunkt i arbejdsløsheden. De må sigte på beskæftigelse, og denne beskæftigelse må opfylde nogle betingelser: De fremstil-

lede produkter (varer, anlæg, serviceydelser) skal være i arbejderklassens interesse, og produktionen skal ikke sikres ved tilskud til kapitalen.

Beskæftigelsesforslag, som opfylder disse betingelser, kan omfatte f.eks. *boligsektoren* (et nybyggeri på mindst 40.000 boliger årligt, by- og boligforbedring på beboernes betingelser), *energisektoren* (isoleringsarbejder og udbygning af alternativ energiforsyning, f.eks. fremkaldt ved påbud og rationering af traditionelt brændsel), samt *den offentlige sektor* (bedre service indenfor sundheds-, uddannelses-, trafik-, post- og socialektoren, bl.a. børneinstitutioner og ældreplejen).

En sådan alternativ krisepolitik ville på en og samme tid mindske arbejdsløsheden og betalingsunderskuddet, styrke arbejderklassen og skabe et bedre grundlag for et socialistisk samfund. Men den ville naturligvis ikke løse krisen for kapitalisterne. Ved sin styrkelse af arbejderklassen og ved sin overførsel af ressourcer til kollektive formål ville den tværtimod gøre det vanskeligere for kapitalisterne at udnytte den næste økonomiske krise til forstærket kapitalophobning. Derfor vil den også kunne gennemføres som resultat af en omfattende politisk kamp for disse krav.

Venstresocialisterne har påbegyndt udsendelsen af en serie pjecer, omhandlende partiets holdning på en række områder. Pjecerne kan anvendes som undervisningsmateriale i skoler og på gymnasier.

Følgende emnepjecer er foreløbig udkommet:

- Nr. 1: Daginstitutioner
- Nr. 2: DUC
- Nr. 3: EFG-uddannelse
- Nr. 4: Energipolitik
- Nr. 5: Generel politik

Pjecerne kan enkeltvis eller som sæt rekvireres hos:

Venstresocialisterne

Studiestræde 24

1455 Kbhvn. K.

Tlf: (01) 13 46 44 efter kl. 13.00.

- Nr. 6: Kapitalistisk krise
- Nr. 7: Kulturpolitik
- Nr. 8: Miljøpolitik
- Nr.10: Sundhedspolitik
- Nr.11: Kampen mod militarismen

Sats: Venstresocialisterne og Eksskolens Trykkeri
Tryk: Eksskolens Trykkeri

VS POLITIK